

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК
ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМ. І. Ф. КУРАСА
НАН УКРАЇНИ

ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ СУЧАСНОСТІ: ГЛОБАЛЬНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції

м. Івано-Франківськ 8–

9 травня 2025

м. Івано-Франківськ
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
2025

Редакційна колегія

Цепенда Ігор Євгенович – ректор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор політичних наук, професор

Рафальський Олег Олексійович – директор Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України

Якубів Валентина Михайлівна – доктор економічних наук, професор проректор з наукової роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Калакура Олег Ярославович – доктор політичних наук, професор, головний науковий співробітник відділу етнополітології Інституту політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса НАН України

Гурак Ігор Федорович – декан Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат історичних наук, доцент

Монолатій Іван Сергійович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук, Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Климончук Василь Йосифович – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Кобець Юлія Василіна – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Дерев'янюк Сергій Миронович – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Марчук Василь Васильович – доктор історичних наук, професор кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Доцяк Ігор Іванович – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Липчук Оксана Іванівна – кандидатка політичних наук, доцентка кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Ломака Іванна Іванівна – кандидатка політичних наук, доцентка кафедри політології Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Москалюк Михайло Федорович – кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук Факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри :
П50 збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Івано-Франківськ, 8–9 квітня 2025 р.). Електронне видання. Івано-Франківськ, 2025. 300с.

До збірника увійшли матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри».

УДК 32-04'06(082)(043.2)

ЗМІСТ

Розділ I

Теоретико-методологічні підходи до аналізу політичних процесів

Балабан Р. В. Україна – пульсар в геополітичному просторі	7
Монолатій І. С. Сучасні міждисциплінарні підходи інтерпретації воєнно – політичного конфлікту (на прикладі українсько – польської війни 1918-1919рр.)	22
Романюк А. С. Виміри політичних викликів України в умовах повномасштабної війни з росією та в світлі рішення про початок переговорів про вступ до ЄС	24
Вдовичин І. Я. Реалізація влади в умовах інформаційного суспільства (методологічніаспекти).....	28
Гнатишин М. А. Теоретичні основи дослідження політики безпеки.....	30
Гнатів Б. В. Інструменти е-демократії в територіальних громадах Івано-Франківської області: соціальні практики та умови ефективності.....	32
Лелет Я. Т. Розвиток громадського контролю у сфері інформаційної безпеки України	34
Липчук О. І., Шпільчак А. Я. Освіта як чинник формування національної безпеки держави.....	36
Ломака І. І. Політична пропаганда, як складова інформаційного впливу	39
Марчук В. В. Виклики та перспективи децентралізації в Україні під час воєнного стану.....	43
Мікадзе С. С. Trust, Compliance, and Innovation: Leading AI Projects in High-Regulation Environments	46
Мороз В. О. Штучний інтелект, як інструмент маніпуляції масмедіа.....	58
Січенко К. Ю. Стратегії політичного менеджменту в контексті українського націоналізму: синергетичний підхід.....	61
Ставичний Р. Є. Види популізму в сучасній політиці.....	63

Розділ II

Політичні інститути та процеси на сучасному етапі суспільного розвитку

Агафонова Г. С. Популізм як загроза ліберальній демократії	66
Братах Л. І. Стан та перспективи розвитку інформаційної безпеки сучасної України	70
Бутирін Є. О. Історичні аспекти діяльності органів місцевої влади у сфері роздільного збору та переробки побутових відходів.....	72
Дерев'янка С. М. Представницькі органи влади: проблема легітимності в умовах воєнного стану	74
Довбенчук Р. Ю. Політична децентралізація та безпекові ризики: сучасні загрози для України	76
Козьма Ю. В. До питання дієздатності демократичних інституцій в реаліях сьогодення	79
Кобець Ю. В. Засади антикорупційної політики в умовах воєнного стану.....	84

Круглюк І. В. Політичні й правові виміри розвитку публічної дипломатії України в умовах євроінтеграції	87
Левенець М. Ю. Вплив молодіжної політики на сучасні політичні процеси державотворення.....	88
Лещин О. Є. Особливості розвитку та діяльності медіаресурсів політичних партій у регіональному контексті.....	91
Ломака І. І., Микитин А. М. Соціальна робота Церков в Україні в умовах війни.....	93
Мадрига Т. Б. Волонтерський рух в системі забезпечення обороноздатності: до питання формули національної стійкості	98
Марчук М. В. Роль органів влади і громадських інституцій в системі організації соціальної безпеки в умовах воєнного стану.....	101
Мельничук І. В. Відділення церкви від держави: політико-правове та релігійне розуміння.....	103
Мигун М. Д. Реформа децентралізації публічної влади в умовах воєнного стану як чинник формування сучасних політичних інститутів.....	105
Николайшин Б. Б. Трансформація політичних інститутів в контексті політичної реальності України.....	107
Миколайчук О. І. Політичні партії Івано-Франківської області у реформі децентралізації: виклики та можливості	111
Поклад В. І. Шоу як провідний інститут сучасної політики	114
Сегидин Д. І. Роль медіа в міжнародних політичних процесах	119
Сікора І. А. Економічна безпека держави: базові складові та особливості забезпечення.....	121
Сокоринський В. О. Сучасний стан загроз цифрового тоталітаризму у світі.....	124
Сливчук В. Ф. Місцеве самоврядування в умовах європейської інтеграції України.....	126
Стефурак Я.Є. Методологія дослідження політико-правових чинників самоорганізації громадянського суспільства	128
Шекель М. В. Неформальні інститути в умовах війни: громадянська ініціатива як опора демократії в Україні.....	129

Розділ III

Вибори та електоральні процеси в Україні та країнах

Центрально-Східної Європи: глобальний і регіональний виміри

Брилинський Р. С. Вплив дезінформації на демократичні процеси в епоху цифрових технологій: кейс Словацьких виборів 2023 року	132
Бриндальський А. П. Маніпулятивні технології у виборчих кампаніях: особливості застосування та вплив на політичні процеси.....	137
Лазоришин Ю. І. Структурована партійна система як фактор ефективності влади.....	139
Махно Ю. М. Протести як форма політичної участі.....	142
Ткачук В. Д. Формування політичної репутації України під впливом внутрішніх	

ризиків.....	143
Юрійчук Є. П., Фесенко О. О. Міжнародні організації щодо спостереження за виборами: нові виклики та завдання	146

Розділ IV

Консолідація українського суспільства: **етнополітичний та ціннісний виміри**

Авруцький В. А. Роль норм і ідентичності у прагненні України до європейської інтеграції.....	148
Бевза Б. П. Роль дискурсивного інституціоналізму у конструюванні національної ідентичності	149
Березовська - Чміль О. Б., Ковальчук І. Р. Соціальні засади національної безпеки.....	151
Бойко О. Д. Основні чинники консолідації українського суспільства.....	152
Бойчук І. В. Інформаційне забезпечення реалізації прав і свобод ВПО.....	154
Боринська О. Л. Емоційне вигорання в освітньому середовищі: причини, наслідки та ефективні стратегії подолання.....	158
Герман М. В. Концепція сучасних форм демократії, як чинник громадських ініціатив в Україні.....	161
Доцяк І. І. Соціально-політичні основи національної стійкості в умовах російсько-української війни.....	163
Калакура О. Я. Етнокультурна мобільність внутрішньо переміщених осіб в Україні: адаптація та інтеграція.....	166
Кобець Т. А. Вплив національної ідентичності на формування інформаційної та когнітивної безпеки українського суспільства.....	172
Костючок П. Л. Національна ідентичність українців карпатського регіону в 1930-х роках: від амбівалентності до мобілізації.....	175
Кочан Н. І. Націоналізація символічного релігійного простору як складник резильєнтності суспільства в умовах російсько-української війни.....	178
Крисаченко В. С. Неперервність і помісність українського православ'я: канонічні підвалини та історичний досвід.....	180
Ляшенко О. О. Національні цінності України vs російська (русская) екзистенційна загроза». Ідентичність та державність.....	185
Микитин М. Д. Сучасні загрози інформаційному простору України.....	196
Міщук А. І., Міщук М. М. Національна консолідація українського суспільства на сучасному етапі.....	197
Проноза І. І. «Civic education as a resource for the value unity of Ukrainian society».....	200
Савлюк Б. І. Негативне позиціонування ліберальних ЗМІ щодо націоналістичного руху в Україні.....	202
Стругинська Т. З. Тримор'я: геополітичні виклики.....	204
Філіпчук В. Ю. Релігійна свобода та релігійна безпека: баланс інтересів держави та суспільства.....	206
Червеньяк К. Т. Кримськотатарське питання у майбутньому українського Криму – додаткова можливість для реінтеграції та консолідації регіону.....	209

Розділ V

205

Сучасна система міжнародних відносин Конфлікти та кризи XXI століття

Вдовичин О. В. Державна інформаційна політика та її роль в процесі євроінтеграції.....	212
Воронич А. В. Поняття транскордонного співробітництва як механізму забезпечення національної безпеки.....	214
Голуб'як Н. Р., Голуб'як І. В. Стратегія ЄС з цифрового суверенітету: політичні пріоритети у глобальному інформаційному порядку.....	216
Гончаренко А. Р. Військово-морська операція НАТО «Морський страж» у період міграційної кризи 2015–2017 рр	220
Зан М. П. Гренландія як етнічна територіальна автономія Королівства Данії.....	221
Карчевська О. В. Адаптивна міжнародна безпека: чинники, моделі, тенденції ...	223
Матвієнків С. М., Пучко Я. Теоретичні аспекти та взаємозв'язок понять «інформаційна війна» і «гібридна війна».....	230
Медвідь Д. В. Протестантизм як результат європейської Реформації: досвід Швейцарії.....	232
Пролорензо А. В. Кіберпростір як нова арена політичних конфліктів досвід України в умовах гібридної війни.....	235
Радиш О. І. Економічні стратегії в політиці Словаччини: сучасний контекст та перспективи.....	237
Савчук В. Р. Вплив адміністрації Барака Обами на консолідацію позиції ЄС щодо українського питання (2014– 2017).....	241
Таргоніна М. М., Проноза І. І. Гендерна рівність у системі цінностей Європейського Союзу.....	245
Тутов О. В. Вплив ідей Юзефа Мєрошевського на формування системи міжнародних відносин в Центрально-Східній Європі.....	247
Тюріна О. М. Нові тенденції у відносинах між Азербайджаном та Вірменією....	255
Valerii Myshchenko Polycentrism and Instability: The Evolution of International Relations in the 21st Century.....	264

Розділ VI

Російсько-українська війна: передумови, причини та хід війни, наслідки для України, країн Центрально-Східної Європи та світу

Борецький О. І. Популізм під час війни: витки, особливості, загрози.....	266
Зелик І. В. Геноцидні технології рашизму: агресія, експропріація, апропріація... ..	267
Москалюк М. Ф. Особливості надання соціальних послуг в умовах війни.....	269
Ободянський Я. М. Конгітивна війна як сучасна форма ведення мережево-центричного протистояння.....	272
Остапець Ю. О., Палінчак М. М., Нестер О. І. Війна в Україні як виклик для національної безпеки держави.....	273
Перепічка М. Б. Інститут президенства України в умовах російсько- україн-	

домінувала в окремих західних столицях, перешкоджала формуванню єдиної проактивної позиції щодо нарощування обороноздатності України, навіть серед держав, географічно наближених до зони конфлікту.

Список використаних джерел:

1. Білик Д. Нуланд: США готові активніше вирішувати ситуацію на Донбасі. *Deutsche Welle*. 2015. URL: <https://p.dw.com/p/1FQfh>
2. Каневський Д. «План Мореля»: чи проковтне Київ гірку пігулку? *Deutsche Welle*. 2015. URL: <https://p.dw.com/p/1GdFt>
3. Радбез ООН: США закликали посилити тиск на Росію. *BBC News Україна*. 2014. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/politics/2014/11/141112_ukraine_un_security_hk
4. Сааков В. Кремль: РФ і США створили канал переговорів щодо України. *Deutsche Welle*. 2015. URL: <https://p.dw.com/p/1FkJN>
5. США з 2014 року 35 разів вводили і розширювали санкції проти Росії. *РБК-Україна*. 2017. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/ssha-2014-goda-35-raz-vvodili-rasshiryali-1484833840.html>
6. Тищук О. У ЄС відхрещуються, що США тиснули із санкціями для Путіна. *Факти ICTV*. 2014. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/polituka/20141007-1529137>
7. Fact sheet: U.S. assistance to Ukraine. *The White House. Office of the Press Secretary*. 2014. URL: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2014/11/21/fact-sheet-us-assistance-ukraine>.

УДК 342.726:305

Таргоніна М. М.

*магістерка I курсу спеціальності «Політологія»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»*

науковий керівник:

Проноза І. І.

*кандидат політичних наук, доцент кафедри політичних наук і права
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського» м. Одеса, Україна*

ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СИСТЕМІ ЦІННОСТЕЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Гендерна рівність належить до фундаментальних цінностей Європейського Союзу, відіграючи важливу роль у формуванні його правового та політичного порядку. Її інституціоналізація засвідчує прагнення Союзу до забезпечення недискримінації, соціальної справедливості та поваги до прав людини [1, с.8]. На тлі сучасних викликів для демократичних цінностей Європейського Союзу, зокрема посилення правопопулістських рухів, зростання крайніх політичних наративів та актуалізації безпекових загроз, гендерна рівність утверджується як ключовий елемент європейської ідентичності.

Згідно статті 1 ЗУ «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» дефініцію гендерної рівності можна розуміти як: «рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей

брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства» [2]. На нашу думку, варто підкреслити, що поняття гендерної рівності не ототожнюється з уніфікацією соціальних ролей жінок і чоловіків, а натомість передбачає забезпечення рівних прав, обов'язків і можливостей незалежно від статі. Гендерна рівність вимагає врахування інтересів, потреб і пріоритетів як жінок, так і чоловіків, що водночас передбачає визнання внутрішньої різноманітності кожної з цих соціальних груп. Такий підхід не розглядає гендерну рівність виключно як «жіноче питання», натомість акцентує на необхідності повноцінного залучення як жінок, так і чоловіків до процесів її досягнення. Забезпечення рівності між жінками та чоловіками розглядається не лише як фундаментальне питання прав людини, але й як необхідна умова та індикатор сталого, людиноцентричного розвитку [4].

Законодавство Європейського Союзу у сфері гендерної рівності є розгалуженим і заснованим на фундаментальних принципах рівності, закріплених у договорах ЄС та Хартії основних прав. Також нормативно-правова база включає численні директиви, які охоплюють сфери, які потребують контролю для викорінення гендерного розриву. Особливо вартує уваги Стратегія гендерної рівності ЄС на 2020–2025 роки, яка доповнює законодавчі акти та визначає пріоритетні напрями: подолання гендерно зумовленого насильства, боротьбу зі стереотипами, зменшення гендерного розриву в оплаті праці та участі в ринку праці, забезпечення рівної участі у процесах прийняття рішень, а також інтеграцію гендерного підходу в усі сфери політики через міжсекторальну перспективу [6].

Слушно зазначити, що гендерний мейнстрімінг є важливим інструментом для досягнення гендерної рівності, адже передбачає врахування гендерної перспективи на всіх етапах і рівнях формування, реалізації та оцінювання державної політики, програм і проєктів.

Метою концепції є не тільки нейтралізувати наявні нерівності, а й створювати умови, в яких інтереси, потреби та досвід як жінок, так і чоловіків визнаються і враховуються в процесах ухвалення рішень. Подібний підхід дозволяє формувати політику, яка краще відповідає реаліям суспільства та сприяє побудові більш справедливих і рівноправних соціальних відносин [7].

За даними Індексу гендерної рівності за 2024 рік, Європейський Союз досяг позначки 71 зі 100 можливих балів, що свідчить про поступовий, але стабільний прогрес, зафіксований із 2010 року. Водночас темпи змін залишаються недостатніми: за поточними тенденціями, досягнення повної гендерної рівності може зайняти ще близько шістдесяти років [5].

Попри те, що громадська думка в цілому схиляється до підтримки подальших кроків у напрямку гендерної рівності, на шляху до справді рівноправного суспільства залишаються суттєві виклики. Одним із них є стійкість гендерних стереотипів та глибоко вкорінених соціокультурних установок, які уповільнюють ефективність реформ та зменшують їхній вплив у повсякденному житті [3, с.15].

Незважаючи на виклики, зокрема повільне усунення гендерних стереотипів, соціокультурні стигми та обмежену гнучкість правових механізмів — ЄС демонструє стабільний прогрес у досягненні гендерної рівності. Вирішальне значення має впровадження гендерного мейнстрімінгу, що забезпечує системне врахування гендерної перспективи на всіх рівнях політики. Європейський Союз виступає не лише прикладом у подоланні нерівності, а й орієнтиром для країн-

кандидатів, зокрема України. Гендерна рівність у ЄС — це не формальна декларація, а реальна цінність, яка втілюється у практичних рішеннях, політиках і суспільних трансформаціях.

Список використаних джерел:

1. Практичний посібник з проведення гендерно-правової експертизи актів законодавства та проектів нормативно-правових актів. *Всеукраїнська асоціація ОТГ*. URL: <https://surl.li/pqllwd> (дата звернення: 04.05.2025).
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV : станом на 19 груд. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 04.05.2025).
3. 2025 Report on gender equality in the EU : COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT of 07.03.2025 no. SWD(2025) 67 final. URL: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7446-2025-INIT/en/pdf> (date of access: 04.05.2025).
4. Gender equality. *European Institute for Gender Equality*. URL: <https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1059> (date of access: 04.05.2025).
5. Gender Equality Index | 2024 | European Institute for Gender Equality. *European Institute for Gender Equality*. URL: <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024> (date of access: 04.05.2025).
6. The Gender Equality Strategy 2020-2025. *European Commission*. URL: <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/682425/en> (date of access: 04.05.2025).
7. What is gender mainstreaming?. *Council of Europe*. URL: <https://www.coe.int/en/web/genderequality/what-is-gender-mainstreaming> (date of access: 04.05.2025).

УДК 327(4-191.2-11)Ю.Мєрошевський(091)

Тутов О.В.

студент II курсу спеціальності Політологія

Прикарпатський національний

університет імені Василя Стефаника

ВПЛИВ ІДЕЙ Ю. МЄРОШЕВСЬКОГО НА ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ